

ХАЙ ЖИВЕ У ВІКАХ ПОДВИГ НАРОДУ!

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО
ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р.

№ 18 (1591).

5 ТРАВНЯ 1985 РОКУ.

Виходить щотижня.

Ціна 2 коп.

ХОТЯТ ЛИ РУССКИЕ
ВОЙНЫ?
СПРОСИТЕ ВЫ У ТИШИНЫ
НАД ШИРЬЮ ПАШЕН
И ПОЛЕЙ,
И У БЕРЕЗ И ТОПОЛЕЙ.
СПРОСИТЕ ВЫ У ТЕХ
СОЛДАТ,
ЧТО ПОД БЕРЕЗАМИ
ЛЕЖАТ,
И ВАМ ОТВЕТЯТ ИЗ СЫНЫ,
ХОТЯТ ЛИ РУССКИЕ,
ХОТЯТ ЛИ РУССКИЕ,
ХОТЯТ ЛИ РУССКИЕ ВОЙНЫ.

Е. ЕВТУШЕНКО.

«Кто хоть однажды видел это...»

У ці святкові дні чи не найбільш заклопотаною людиною є Гаврило Єгорович Десякін, полковник у відставці, голова ради ветеранів Великої Вітчизняної війни Одеського держуніверситету.

І тому викроїти для нашого спецкора декілька вільних хвилин йому, повірте, було не просто.

— Роботи, справді, чимало. Сьогодні наших університетських ветеранів без перебільшення майже розхапують. А втім, це легко зрозуміти. Адже молодь хоче почути про ті героїчні роки із уст не просто свідків, а активних творців нашої Великої Перемоги.

— Гаврило Єгоровичу, у раді

понад 200 ветеранів Великої Вітчизняної війни. Більшість з них, як нам відомо, незважаючи на вік і стан здоров'я, охоче приймає посильну участь у військово-патріотичному вихованні молоді.

Звичайно, сказати про кожного в газеті неможливо. Тоді, будь ласка, декілька слів про членів президії ради ветеранів.

— Користуючись нагодою, назову всіх поіменно. Це Петро Григорович Рижиков, Геннадій Миколайович Ахламов, Федір Петрович Ключев, Пантелеймон Григорович Чухрій,

(Закінчення на 4-й стор.).

ЗВЕРНЕННЯ

До ветеранів Великої Вітчизняної війни і праці

40 років минуло з того часу, коли відгрімилі останні смертоносні залпи. І все-таки наша пам'ять знову і знову повертається до тих тяжких років, коли вирішувалась доля нашої Вітчизни, коли кувалася Перемога.

Ми завжди будемо пам'ятати тих, хто віддавав життя, закриваючи ворожі амбразури, хто на паляючих літаках таранив ворожі колони, хто вхорив у безсмертя крижаним пам'ятником. Ця пам'ять ніколи не зітреться в серцях живих.

Щоразу, святкуючи День Перемоги, ми глибоко вшановуємо пам'ять тих, хто загинув в боях за честь і незалежність нашої Батьківщини.

У цей знаменний день, свято Великої Перемоги, ми віддаємо належне нашим ветеранам війни і праці, які винесли ні з чим незрівнянний тягар і втрати того суворого військового часу.

Ми віддаємо данину великої поваги вам, дорогі ветерани, хто і зараз продовжує самовіддано працювати, бере активну участь у навчанні і вихованні нашої студентської молоді.

Вам притаманні безмежна вірність Комуністичній партії, своєму народу, постійна готовність знаходитися на найвідповідальніших ділянках комуністичного будівництва.

Ми високо оцінюємо вашу роль у справі виховання і навчання молоді. Ваш досвід, життєва мудрість, глибокі знання допомагають їй у виробленні активної життєвої позиції.

Дорогі товариші! Висловлюємо вам, ветеранам війни і праці, велику вдячність за те, що ви допомагаєте молоді бути достойними спадкоємцями славних революційних, бойових і трудових звершень старших поколінь радянських людей.

Ми впевнені в тому, що ви і надалі будете в перших лавах будівників комуністичного суспільства.

Сердечно поздоровляємо Вас з 40-річчям Великої Перемоги і бажаємо міцного здоров'я, щастя, нових успіхів у праці на благо і процвітання нашої любимой Батьківщини.

ПАРТКОМ, РЕКТОРАТ,
ПРОФКОМИ, КОМІТЕТ КОМСОМОЛУ ОДУ.

З КРАСНОЇ ПЛОЩІ—В ІСТОРІЮ

НА ЗНІМКУ: зліва направо сидять: В. О. ШИШІН, П. І. ПОТАПЕНКО, В. І. ВАЛЛЕР, стоять П. Г. РИЖИКОВ, Г. М. АХЛАМОВ.

Фото К. АХНАЗАРЯНА.

Травень бере реванш. Весна цього року, як ніколи, забарилася. І через те так пізно завітували персики. Їх ніжнорозжевий цвіт то там, то тут повисає легкими хмаринками над тротуарами міста. І вимиті від зимової куряви шибки весело виблискують сонцем. І стомлені роками серця ветеранів, зігріті

весною і людською увагою, наливаються бадьорістю, повняються радістю. І оживає невмируща пам'ять, і постають перед нами у всій своїй святості справді безсмертні події, величчя і значимість яких гідні історії людства.

Парад Перемоги! Він став символом героїчної звитяги нашого великого народу. І

стали легендарними учасники цього незабутнього Параду. Як і водиться в армії, ми називаємо їх в алфавітному порядку, п'ятеро тих, кому пощастило 24 червня 1945 року пройти повз Мавзолей Леніна, пройти перед усім світом, рапортуючи Ба-

(Закінчення на 2-й стор.).

«ЭТОТ ПРАЗДНИК С СЕДИНОЮ НА ВИСКАХ...»

(Початок на 1-й стор.)

тківщині про виконаний обов'язок солдата.

Ці п'ятеро причетні не лише до історичного Параду. Вони працюють чи працювали у нашому колективі. І тому ми називаємо їх нашими, університетськими.

Ахлмов, Геннадій Миколайович, 1924 року народження, у партії з лютого 1945 року. З 1973 року незмінний голова комітету ДТСААФ університету, член Центрального Комітету ДТСААФ України, делегат 3, 4, 5 Республіканських і 9-го Всесоюзного з'їздів ДТСААФ, член Ради військово-патріотичного виховання і оборонно-масової роботи університету, член обласного штабу Всесоюзного походу по містах революційної, бойової і трудової слави КПРС і радянського народу. Завжди з молоддю, наставник і вихователь університетського комсомолу.

Коли почалася війна, його юнака неповних 17 років ще недосвідченого монтажника одного з донбаських заводів, було евакуйовано на Урал. Нехтуючи бронєю, він «вирвався» у Московське військово-мінометно-артилерійське училище, яке закінчив по вищій категорії. Як і всі курсанти, з нетерпінням чекав закінчення навчання, щоб швидше поїхати на фронт. Приказ командувача був для нього приголомшлив: як кращого спеціаліста залишити при училищі інструктором для підготовки артилеристів особого профілю. А вже училище готувало бойові обслуги для знаменитих «Катюш». Подальші його рапорти відправити на фронт залишилися без відповіді. І зціпивши зуби, він усього себе вкладав у справу термінової підготовки артилеристів-мінометників особливого призначення.

А коли командувача училища відбрало для участі в Параді Перемоги справді найбільш достойних такої честі, він теж

виявився у заповітному списку. **Валлер Володимир Ісакович**, 1912 року народження, член партії з 1940 року. Уже давно працює в учбово-експериментальних майстернях Одеського держуніверситету. Один з кращих виробників, партійних активістів.

Своє трудове життя починав у селі Деманьовці, нині Миколаївської області. Після закінчення в 1932 році Березівського технікуму механізації сільсько-

рафією, то здається неймовірним, щоб в одному житті вмістилося стільки знаменних подій з історії Батьківщини.

Виходець з бідної багатодітної сім'ї Порфирій Іванович пройшов славний трудовий і бойовий шлях. 16-літнім підлітком він пішов добровольцем у Червону Армію. Після звільнення в запас в 20-х роках за наказом комсомолу працює на відбудові Донбасу.

З 1926 по 1930 рік проходить

і охоче, з молодечим запалом, виконує доручення ради ветеранів війни, виховуючи університетську молодь на революційних і бойових традиціях нашого народу.

Рижиков Петро Григорович, 1922 року народження, член партії з 1943 року.

Особисту участь у війні почав у липні 1941 року, коли його було призначено командантом ДВТ Летичевського ук-

Війна застала його юнаком у Білгород-Дністровському, куди сім'я переїхала у 1940 році. В червні 1941 року його призвають в армію. Після закінчення піхотного училища попадає на Сталинградський фронт. В Сталинграді він і пройшов своє бойове хрещення.

Тяжко пораненого, його відправляють в тил. Після одужання по рекомендації медиків вступає у військову академію. В колоні слухачів академії гвардії лейтенант Шишин з гордістю пройшов повз Мавзолей Леніна, в шерензі учасників історичного Параду.

А після демобілізації доля звела його з фотографією, яка й стала смыслом усього життя. Учасник оборони Сталинграда, він весь свій хист використовує для того, щоб через сюжети своїх майстерно виконаних робіт — а це здебільшого мотиви нашої російської неповторної природи — показати миролюбні прагнення радянського народу.

Коли громадяни Угорщини, Болгарії, Англії, США та інших країн світу дивились роботи Валерія Шишина, їм відкривалась справжня велич душі радянської людини. Адже ветеран війни розмовляв з ними на найбільш зрозумілій мові свого містечка — мові дружби і вірності миру.

Вчитайтесь в протокольні рядки про наших ветеранів — учасників Параду. Віддавши молоді роки найпочеснішій справі — захисту Батьківщини від мерзенних ворогів, вони і в мирні дні не помішляли про спокій. Одне бажання володіє ними: бути до кінця корисним своєму народу, виховувати молодь — спадкоємців бойової слави — вірними синами нашої соціалістичної Вітчизни.

Такі вони, учасники Параду Перемоги, люди, що з Кривої Площі пішли в історію.

З КРАСНОЇ ПЛОЩІ — В ІСТОРІЮ

го господарства працював по путівці комсомолу на Далекому Сході. В 1934 році призивається в армію на строкову службу. Потім складає екстерном за повний курс Одеського артилерійського училища, бере участь у поході по звільненню Західної України. Коли почалася Велика Вітчизняна війна, він був лейтенантом, проходив службу в одному з артилерійських полків, що дислокувалися у Мостиську. Незадовго до початку війни його було зараховано слухачем ордену Леніна, ордена Суворова Академії ім. Держинського. Виходячи з академію він не встиг...

Перший його орден Червоної Зірки йому вручили у Кремлі особисто Михайло Іванович Калінін. Після участі в Параді Перемоги з Москви Володимир Ісакович поїхав в одну з військових частин продовжувати службу. Брав участь в подавленні контрреволюційного заколоту в Угорщині у 1956 році. Відтоді назавжди зрозумів, що заклик партії постійно зберігати революційну пильність буде залишатися актуальним доти, доки у світі існують два немирні ворожих табори.

Потім по **Порфирій Іванович** 1904 року народження, член партії з 1925 року.

Коли знайомилися з його біо-

строкову службу на Балтиці на знаменитому лінійці «Марат».

По закінченню в 1935 році Комвузу, посилається партією для роботи в Сталинграді. Напередодні війни його переводять до Москви.

Стоячи 7 листопада 1941 року на гостевій трибуні біля Мавзолею з нагоди незабутнього військового параду, з якого бійці відправилися прямо на фронт, Порфирій Іванович ще не міг знати, що пройде чотири довгих роки і він буде рівноправним учасником Параду Перемоги саме тут, на Красній Площі. Того ж таки 1941 року він пішов захищати Батьківщину. Брав участь у звільненні України, Польщі, Чехословаччини. В Параді Перемоги брав участь у складі зведеного полку від 4-го Українського фронту.

Після багатьох повоєнних років роботи на різних партійних і громадських посадах, коли, як то кажуть, він мав уже повне право, не червоніючи перед людьми, дати спокій своїм рукам і трохи відпочити, про таке пенсійне життя і слухати не хотів. З 1961 року Порфирій Іванович ще довго працював начальником воєнізованої охорони в університеті і лише зараз, коли вже «стукнуло» вісімдесят, погодився на відпочинок.

ріпрайону (УР) на Західному фронті. У серпні того ж року він знаходився серед захисників міста Києва, був поранений.

Після госпітально продовжує нищити ворога у складі 18-ї армії Південного фронту. У той час він був командиром полкової мінометної батареї 120-мм мінометів. У березні 1942 року на річці Міус Петра Григоровича було тяжко поранено, після чого він міг бути демобілізованим «по чистій».

Проте йому вдалося переконати командування і його послали слухачем військової академії. З липня по грудень 1944 року Петро Григорович як слухач військової академії знаходився у складі розвідділу штабу 1-го Українського фронту. 24 червня 1945 року слухач військової академії П. Г. Рижиков пройшов строївим кроком по Красній Площі у складі частин столичного гарнізону.

Будучи полковником у відставці і займаючи відповідальну посаду в університеті, Петро Григорович як член ради ветеранів Великої Вітчизняної війни бере активну участь у патріотичному вихованні студентської молоді.

Шишин Валерій Олександрович, 1923 року народження, безпартійний.

ЙШОВ ОСТАННІЙ МІСЯЦЬ ВІЙНИ

ний біля штабної землянки на аеродромі Альтено, що в 30 км. на південний схід від Берліна. Винесли прапор. Я зачитав звернення Військової Ради Першого Білоруського фронту: «За нашу Радянську Батьківщину — вперед на Берлін!...». Ці останні слова звернення були зустрінуті розлогим «Ура!». Льотчики не ховали своїх радощів. Нарешті наступав довгожданий день. Попереду вирішальний наступ, а за ним перемога, кінець війни.

Вранці наступного дня на позиції ворога був спрямований шквал артилерійського вогню, почалась відомо Берлінська операція. Офіцер тилу авіаційного корпусу Віктор Тимофійович Ружейников ще напередодні повідомив про готовність аеродрому та інших засобів забезпечення до бойових дій. На світанку 16 квітня почалась бойова робота 115-го гвардійського винищувального авіаційного полку, якому було поставлено завдання надійно прикривати з по-

вітря від ворожої авіації наступальні дії наших наземних військ.

Тільки протягом 18 і 19 квітня ми провели 17 повітряних боїв, під час яких було збито 24 фашистських літака. А всього в ході Берлінської операції льотчики нашої частини здійснили 1215 бойових вильотів, знищивши 48 ворожих літаків.

У повітряних боях Берлінської операції особливо відзначились льотчики С. Тихонов, Б. Хлуд, С. Мосін, П. Бойкачев, М. Купранов, І. Федосеев, К. Новоселов, А. Вдовенко, А. Мельников, А. Помощников та інші.

29 квітня 1945 року в штаб полку надійшов наказ: «Підготувати полк для польоту парадним рядом 1 травня 1945 року над Берліном і скинути Червоний прапор з надписом «Перемога» на будівлю рейхстагу. Виліт о 12.00».

До цієї події готувались дуже ретельно. 29 і 30 квітня присвятили тренувальним польотам. На той час в небі вже

не було авіації противника.

Шестиметрове шовкове полотнище, на якому наш художник, він і штурман полку, Степан Тихонов величезними золотими буквами написав довгожданне слово «Перемога», було складено під посадочні закрilки літака Героя Радянського Союзу К. Новоселова.

І ось, довгоочікуване 1 Травня 1945 року. 12 годин. Останній рейс на Берлін. У складі 74-х літаків Як-3 на висоті 800 метрів компактною шеренгою підходимо до центру Берліна. Над нами сонце. Унизу, скрізь дим незатухаючих пожеж видніються похмурі контури канцелярії фашистського лівшица — рейхстагу. Розраховуючи на стрічний вітер, я подаю команду: «Спустити прапор Перемоги на рейхстаг!» Мій правий ведений Герой Радянського Союзу Кузьма Новоселов відкриває закрilки літака і червоний прапор з надписом «Перемога» планує вниз. З наземного спостережницького пункту передають по радіо: «Червоний прапор повільно опускається на рейхстаг». У навушниках шлемофона захоплені радісні вигукі «Ура!», «Хай живе Перемога!». Це льотчики висловлюють своє захоплення на честь Перемоги.

* * *
20 мільйонів синів і дочок віддали своє життя за свободу любимої Батьківщини — Союзу Радянських Соціалістичних Республік.
Якби в пам'ять про кожного загиблого оголосили хвилину мовчання, як того вимагає традиція, то ця скорботна хвилина тривала б 40 років!

1418 ДНЕЙ

Кто же был самый первый, кто же был самый юный. Из тех, чьи глаза померкли Двадцать второго июня?

Не ликами на иконах И не в рисунках наскальных — Двадцать людских миллионов были вполне реальны.

Но есть, как счастье огромное, оставленное для нас Небо, что смотрит недремно Сорока миллионами глаз.

Клянемся — ничто не забыто!

Клянемся — никто не забыт! Живет трудовая битва Победой кровавых битв.

Кто же был тот последний, Который, рейх добивая, Уже не услышал победный Салют девятого мая?

Олег ДОРОХИН.

Олександр Пилипович Косс, колишній студент історико-філософського факультету, перший в історії нашого університету секретар комітету ЛКСМУ, генерал-майор у відставці звертається до читачів «ЗНК» зі своїми спогадами.

Весна в Берліні віяла порохом і бузком. Війна підходила до кінця. І це розуміли всі: і ті, хто стягав вогненне кільце на горлі загнаного в своє лігвище ворога, і сам ворог, повалений, але ще небезпечний.

Червоні прапори Військової Ради були вручені всім стрілецьким дивізіям 3-ої ударної армії. Пройде кілька годин і над рейхстагом замаячить червоний стяг — прапор Перемоги. Завершиться епопея штурму рейхстагу.

Льотчики 115-го гвардійського винищувального орденів Олександра Невського та Кутузова III ступеню Оршанського полку знали, що пізно ввечері 30 квітня над куполом рейхстагу був встановлений прапор Перемоги. Тоді ще не були відомі імена тих, хто після наваленої атаки зумів пробитися до рейхстагу. Тепер їх знає весь світ. Розвідникам М. Сгорову і М. Кантарія, які піднесли прапор Перемоги над рейхстагом, присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Починалось це так. Ввечері 15 квітня 1945 року весь наявний склад полку був вистроє-

«ЭТОТ ДЕНЬ МЫ ПРИБЛИЖАЛИ КАК МОГЛИ...»

БЕРЕЖІТЬ МИР!

У нашого покоління ветеранів війни і праці життя було набагато складнішим, ніж у студентської молоді наших днів. Хотілося б, щоб ніщо не затьмарило вашої чудової юності, щоб вас не обпалою полум'я жахливої війни. Пам'ятайте, що, крім сьогоднішнього існує ще день майбутній, який поставити перед вами складні завдання і проблеми. Їх рішення потребує більш високого рівня знань, стиди і засобів в роботі. Вам, молодим, жити і працювати завтра. Готуйте себе до цього зараз, на студентській лаві, цю поруч з вами працюють старші друзі-викладачі, які видають вам свої знання, досвід, допомагають вам розібратися у складних обставинах життя і засвоїти необхідну для перших кроків суму знань.

Вивчаючи математичні доведення, фізичні закони, хі-

мічні формули, намагайтеся засвоїти найголовнішу, найсвітлішу науку — науку любити свою соціалістичну Батьківщину, бути відданим їй до останнього подиху. Нині, в епоху атомного бжевілля і загрози загально-го знищення людства, особливо важливо для людей зберегти мужність, взаємну довіру, віру в людину і надію на майбутнє.

Ви, молоді, отримали багату спадщину — Перемогу і Мир! Бережіть цю спадщину своєю працею, відданістю і любов'ю до Батьківщини. Це говоримо вам ми — представники старшого покоління, ветерани війни і праці, які пізнали жах минулої війни, і як ніхто інший знають ціну миру. Щастя вам і мирного неба над головою.

К. А. ПОЗИГУН,
голова ради ветеранів
праці університету.

Анкета времени — страна
И я в моей стране.
Отец... семья отца... война...
И память о войне.
Как были необычны дни,
Где жег тела свинец,
Но победителем с войны
Вернулся мой отец.
Шел по дороге он земной,
Весь в шрамах и рубцах.
А день срашоной голубиной
Светился в небесах
* * *

А мой отец пришел с войны.

Живым, Печаль развеет
время.
И взвалит он на плечи бремя
Семьи, работы, тишины.
Друзей погибших голоса
Уже с трудом он различает
И о войне он не читает, —
Возможно, бережет глаза.
И только иногда, во сне,
Задышит как-то тяжелее.
Как-будто он стоит в
траншее
На той войне, на той войне.
И. ПОТОЦКИЙ,

БУДЕМО ВІРНІ

Рада ветеранів комсомолу, ветерани-комуністи гаряче і сердечно поздоровляють вас з 40-річчям Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні.

Ленінський комсомол, свято виконуючи заповіді Володимира Ілліча, виростив і виховав у своїх лавах мільйони молодих радянських патріотів, які не шкодували свого життя заради блага Вітчизни. Тисячі юнаків і дівчат героїчно боролися на фронтах і в тилу, багато з них віддали своє життя за сонячне свято Перемоги.

Кращою пам'яттю про полеглих за нашу свободу буде вірність Ленінській партії і іде-

алам комунізму, сумлінне ставлення до праці і навчання.

Трудитися з новим викладом сил в ім'я Батьківщини і миру — чи може бути щось благородніше для кожної чесної людини! Ми, ветерани, впевнені, що комсомольці і молодь університету докладуть усіх зусиль, щоб відмінним навчанням і зразковою дисципліною зустріли XXVII з'їзд КПРС.

Великих успіхів вам, юні друзі!

О. ГРИНЬОВА,
голова ради
ветеранів комсомолу
ОДУ, доцент.

ВИ ВРЯТУВАЛИ ЛЮДСТВО

Разом з радянським народом 40-у річницю Великої Перемоги святкує все миролюбне людство. Молодь багатьох країн зацікавлено вивчає історію другої світової війни і особливо Великої Вітчизняної війни радянського народу. Ось чому таким успіхом користується тематичний стенд, присвячений безсмертному подвигу радянського народу, підготовлений на кафедрі російської мови для іноземних студентів.

НА ЗНІМКУ: викладач кафедри російської мови для іноземних студентів Т. В. Ільницька біля тематичного стенда разом з аспірантами хімічного факультету Мустафою Саїдом Мухіддіном (Сірія), Нгуєном Данг Диком (В'єтнам) та студенткою третього курсу хіміфаку Мартою Утрією (Куба).

Фото І. МОСКАЛЕНКА.

ред до перемоги комунізму на всій землі.

Педро ДУАРТЕ,
студент II курсу
біофаку (Португалія).

Для усіх нас Травень існує у свідомості разом з поняттями Весна і Перемога, Весна і Праця, Весна і Мир.
Шакіла АХМАДЗАТ,
I курс біофаку (ДРА).

В багатьох містах Радянського Союзу довелося мені побувати: Москва, Ташкент, Самарканд, Баку, Краснодар, Львів і всюди я бачив пам'ятники воїнам-визволителям, героям минулої війни, які здобули Перемогу своїм

Палає вічний вогонь, люди несуть квіти до підніжжя пам'ятників і обелісків, виявляючи повагу до пам'яті про тих, хто ціною власного життя врятував людство від фашистської навали.

20 мільйонів чоловік приніс радянський народ на вівтар Вітчизни.

І сьогодні внуки тих, хто врятував людство від коричневої чуми фашизму, продовжують подвиг своїх дідів, виконуючи інтернаціональний обов'язок, допомагаючи своєму народу. Народи світу, у тому числі і афганський народ, схилиють свої голови перед невмирущим подвигом радянських людей.

Назар МУХАММАД,
аспірант хіміфаку (ДРА).

ПАРТИЗАН ФЕДЬКО

Живе і працює в Одесі Федір Петрович Ключев. І навіть не всі ті, хто працює поряд з ним, знають про героїчне минуле цієї людини. Дванадцятирічним хлопцем опалила Федора війна, день Перемоги він зустрів у сімнадцять. Був рядовим, а демобілізувався у званні полковника.

Рано залишився без матері. 22 червня 1941 року Федько втратив і батька, Петра Олексійовича Ключева, військового льотчика, який у перший день війни вилетів на бойове завдання і не повернувся, загинув смертю хоробрих у повітряному бою.

Сироту взяв на виховання батальйон, яким командував

друг його батька Володимир Борисович Муратов. Разом з батальйоном пізнав хлопчик тяжкі бої і гіркоту відступів. Потрапивши в оточення, з боями пробирався по ворожих тилах, поки не дійшли до брянських лісів. І тут з'єднався з відомим партизанським загonom імені К. Ворошилова. Командував загonom П. В. Лук'яничков.

Багато подвигів на рахунку юного партизана. Вони описані у книзі Л. Верхньої «Федько-партизан» (видавництво «Веселка», Київ, 1966 рік).

...Кремль. Травень 1943. Юному народному меснику вручають урядові нагороди. З рук Михайла Івановича Калініна він одержує орден Вітчизняної війни I ступеня, орден Червоної Зірки і медаль «За відвагу».

Після вручення нагород Федька направили на навчання. Але він втік на фронт. Цього разу його усиновив дивізіон 138-го артилерійського полку.

Бої на Курській дузі, на Україні... Нові нагороди прикрашають груди молодого воїна. А потім Федька все-таки від-

правили на навчання. Після війни Федір Ключев закінчив військово-музичне училище, грав у зразковому показовому оркестрі Міністерства оборони СРСР. Потім закінчив військово-політичну академію ім. В. І. Леніна у Москві. Служив на Далекому Сході, у групі радянських військ у Німеччині, у льотних частинах військово-повітряних сил.

Федора Петровича Ключева добре знав і поважав прославлений партизанський командир, двічі Герой Радянського Союзу С. Ковпак. Ключев служив разом з першим космонавтом Ю. О. Гагаріним. Зараз Федір Петрович жи-

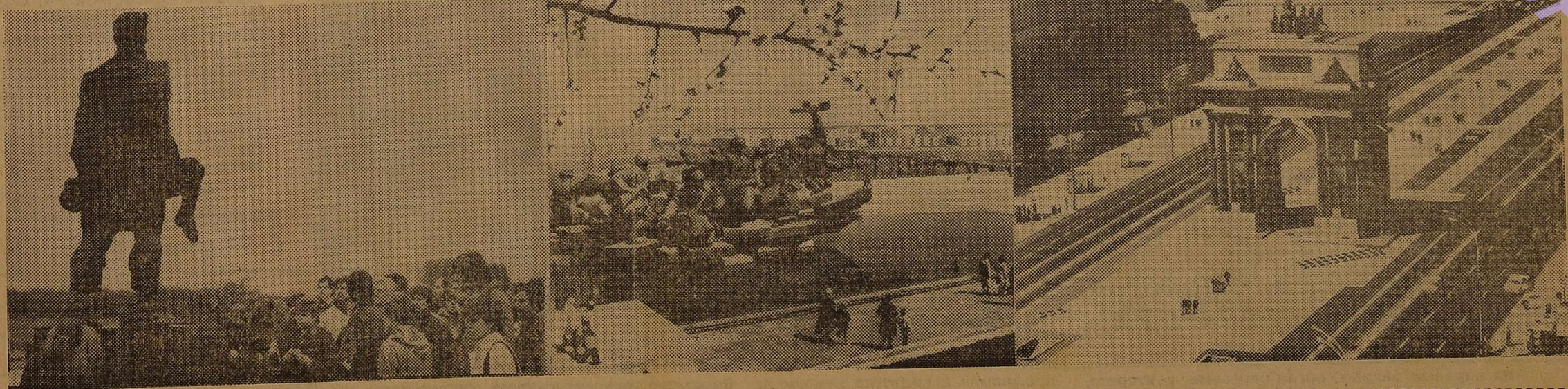
ве в Одесі, працює в Одеському державному університеті ім. І. І. Мечникова помічником ректора.

В одному із залів Третьяковської галереї серед багатьох всесвітньовідомих творів живопису можна побачити і картину художника, члена-кореспондента Академії мистецтв СРСР Ф. О. Модорова, яка отримала назву «Федько-партизан».

Портрет писано з натури весною 1943 року у Москві. А позував художнику Федір Петрович Ключев.

В. НІКОЛАЄВ,
гвардії капітан
у відставці.

«ЛЮДИ! ПОКА СЕРДЦА СТУЧАТЯСЯ, ПОМНИТЕ!..»

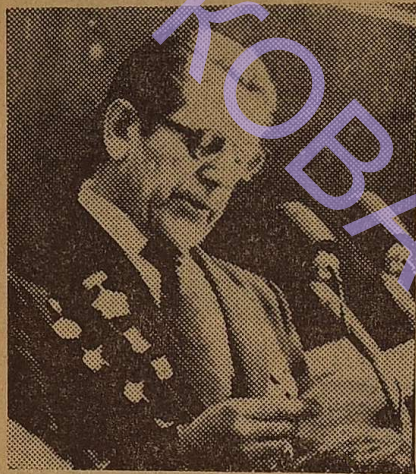
Рівняння на Знамена Перемоги

«ПЕРЕМОГА -40»

РЕПОРТАЖ

День видався напрочуд сонячним і теплим.

На зеленому полі університетського стадіону вишикувалися студенти — майбутні захисники нашої любимої Вітчизни, здебільшого внуки тих, хто ціною власного життя здобув бажану Перемогу.

нагоди університетського театралізованого свята «Перемога -40».

Партійний секретар надає слово ветерану Великої Вітчизняної війни бувшому інженеру однієї з ескадрилій 995 штурмового авіаційного Ізмаїльського ордена Кутузова полку, нинішньому працівнику Одеського держуніверситету Михайлу Івановичу Шитковському.

Напередодні свята наш кореспондент зустрівся з Михайлом Івановичем. Ось що він розповів про події на Курській дузі:

— Пам'ятаю 5 липня 1943 року, розповідає Михайло Іванович. Чорні хмари диму і полум'я затмили небо над землею. Земля здригалася, мов у лихоманці. Наші ІЛ-2 не встигали приземлитися, щоб взяти черговий боєзапас, як знову здіймалися в небо. По 30 пробігів нараховувала більшість машин, що побували над ворожими позиціями. Механіки, зброяри, інші спеціалісти забували про все — до цього часу Михайло Іванович не може збагнути, як саме їм удалося знову підняти у повітря деякі машини, на яких не було живого місця.

...Коли він стояв на стадіоні перед мікрофоном і схвильовано розповідав про ратні подвиги своїх бойових побратимів, всі присутні не могли відірвати погляду від його бойових нагород, що сяяли на весняному сонці. Було про що згадати ветерану, який через 40 років знову зустрівся з бойовим прапором рідної частини.

Гостей і учасників свята вітали майор М. Рубанов, секретар комітету ЛКСМУ ОДУ І. Банделюк, Ленінський стипендіат І. Бубнов, студентка університету, член обкому ЛКСМУ Г. Петухова.

Починається парад. Високу стройову виучку демонструють старшокурсники, які зі зброєю в руках крокують повз трибуну. Над стадіоном лунають голоси молодих дикторів. Їх розповідь — це сторінки історії

університету, які органічно поєднані з незабутніми подіями історії країни.

В перший же день війни на фронт добровольцями пішли і загинули смертю хоробрих секретар партійної організації університету доцент Колесников, комуністи доцент Лісничий і кандидат історичних наук Адамов. За короткий строк в армію пішло понад 2 тисячі студентів, викладачів, співробітників університету. Не всі вони повернулися після Перемоги.

Тяжкі випробування випали на долю не тільки тих, хто був на фронті, але й тих, хто усіма засобами боровся з ворогом на окупованій території, а також в глибокому тилу.

Молодь університету ніколи не забуде подвигу багатьох університетських синів, у тому числі професора Е. К. Лопатто, який під носом у німців сміливо допомагав підпільній групі М. Гефта, що діяла в Одесі.

Студенти університету глибоко поважають доцента Віру Олександрівну Фабіанську, яка 16-річною дівчиною увійшла до складу комсомольсько-молодіжної організації, що безстрашно боролася в одеському підпіллі. Люблять студенти її лекції, завжди сповнені почуття патріотизму і любові до рідної землі.

На стадіоні під гучні оплески присутніх юнаки у військовій формі злагоджено виконують прийом ведення бою. В навчальних аудиторіях, на полігонах комсомольці досконало оволодівають зброєю і бойовою технікою. Серед кращих сьогодні можна назвати студентів Веселова, Долодаренка, Карасьова, Лічмана, Милосердного та багатьох інших.

Военно-театралізоване свято «Перемога-40» завершилось показовими виступами членів агіткульбригади та спортивних секцій університету.

Університетська молодь гідно продемонструвала свою готовність у будь-яку мить стати на захист любимої Вітчизни. Всі, хто був присутній 23 квітня на

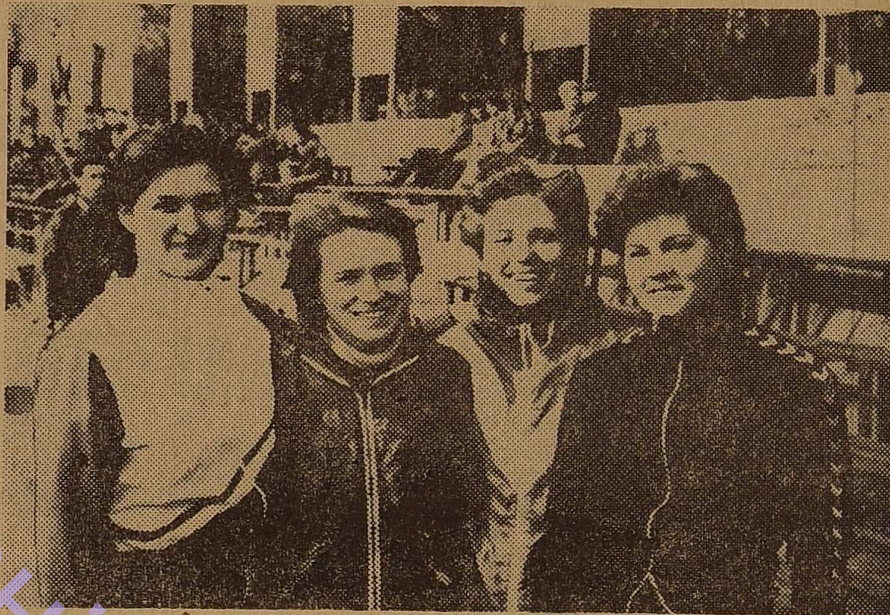

університетському стадіоні, виявився причетним до незабутньої події — зустрічі з бойовим прапором, під яким гинули радянські бійці за мир і щастя на нашій землі. Хвилини рівняння на прапор Перемоги не забуваються ніколи.

У підготовці свята активну

участь приймали комітет ДТСААФ (голова Г. М. Ахламов), воєнна кафедра (начальник полковник В. І. Сидоренко, комітет ЛКСМУ ОДУ (секретар І. Банделюк).

Репортаж вели І. Москаленко, М. Успенів.

Офіцери воєнної кафедри рапортують начальнику полковнику В. І. Сидоренку про готовність до параду.

Нарешті під марш духового оркестру на стадіоні з'являється молодий офіцер у супроводі двох асистентів. У нього в руках бойовий прапор 995 штурмового авіаційного Ізмаїльського ордена Кутузова полку. Лунає команда: «Під прапор встати, смірно!» Гости і студенти, які заповнили трибуну, зустрічають прапор уславленого полку.

Лине знайома з дитинства мелодія фанфарів «Слухайте всі!». До мікрофону підходить секретар парткому університету І. І. Кондратюк. Його коротка розповідь про бойовий шлях 995 авіаційного полку не може не схвилювати присутніх. Запеклі бої на Курській дузі, де полк пройшов своє бойове хрещення, звільнення Белгорода, Харкова, участь у звільненні сонячної Одеси, форсування голубого Дунаю, за що полк було нагороджено орденом Кутузова, шлях до Будапешта і Відня — ось схематичний перелік бойових подій, у яких побував і червоний прапор, що зараз майорів над стадіоном з

На знімках: внос прапора 995 штурмового авіаційного Ізмаїльського ордена Кутузова полку, на трибуні ветеран полку М. І. Шитковський; виступає ансамбль політичної пісні «Лінгва»; спортсменки — переможці естафети з легкої атлетики І. Скибинських, Н. Малахова, О. Острошенко, С. Сисоєва. Крокують студенти воєнної кафедри.

Фото І. МОСКАЛЕНКА.

«Кто хоть однажды видел это...»

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.)

Ілля Валентинович Михайлов, Федір Павлович Смагленко, Іван Федорович Смирнов, Арам Асваторович Каспар'янц, Леонід Андрійович Амонський, Оксана Митрофанівна Анастасєва, Михайло Кіндратович Симоненко, Григорій Михайлович Ясинський, Федір Павлович Нікодимов, Микола Трохимович Ольшевський.

Всі вони — люди незвичай-

ної воєнної долі і про кожного з них можна написати захоплюючу книгу. Між іншим, про деяких з них такі книжки вже написані.

— Гаврило Єгоровичу, у пам'ятні січневі дні 1943 року Ви були у складі 38-ї мотострілецької бригади, якою командував полковник І. Бурманов, Вашій бригаді довелося в Сталінграді штурмом оволодівати кварталом універмагу, в підвалах якого містився штаб

6-ої німецької армії і її командування на чолі з генерал-фельдмаршалом Паулюсом.

Ви були учасником і свідком взяття Паулюса в полон.

— Гітлерівцям було наказано будь-якою ціною утримати універмаг — логово командування 6-ої армії. Враховуючи особливості місцевості і щільність вогню противника, наші батальйони були змушені атакувати групами по 3—5 чоловік. Пам'ятаєте, як добре сказано у пісні Баснера на слова Матусовського: «На безымянной высоте»? «Кто хоть однажды видел это, тот не забудет никогда». Проте гітлерівці не витримали нашої атаки. Вже світало, коли бійці 2-го батальйону в раптовій тиші почули

із руїн універмагу: «Рус, не стреляй, не стреляй!» і слідом замерехтіло біле полотнище.

Нас провели у підвал, в кімнату, де командує південною групою німецьких військ генерал-майор Роске сказав, що Паулюс погодився зустрітись з високими представниками радянського командування. Як вже відомо з історії, капітуляцію командування німецького угруповання у Сталінграді прийняв начальник штабу 64-ої армії генерал-майор І. Ласкін.

Коли ми слідом за генералом Ласкіним увійшли в кімнату Паулюса, всі почули фразу, яка запам'яталася на все життя:

— Фельдмаршал германсь-

кої армії Паулюс здається Червоній Армії у полон.

— Гаврило Єгоровичу, щоб Ви хотіли побажати сьогодні нашим ветеранам?

— Перш за все хотів би від усього серця поздоровити весь колектив університету з справді всенародним святом — Днем Перемоги і побажати щастя і миру. Хай ніколи не повториться жахлива війна, яка забрала від нас 20 мільйонів кращих синів і дочок нашого народу. А ветеранам, які здобули Перемогу, я бажаю міцного здоров'я і довгих років щасливого життя.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).